

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Ecclesia, Qvæ Est in Purgatorio

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VI. De loco Purgatorij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53890](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53890)

CAPVT VI.

De loco Purgatorij.

SEQVITVR quæstio quarta: *Vbi sit Purgatorium?*
De qua quæstione nihil Ecclesia definiuit: sunt autem multæ opiniones.

PRIMA quorundam, qui putant ibi animas purgari, vbi peccauerunt, id est, variis in locis. & quidem quod variis in locis animæ purgentur, satis probabiliter colligitur ex Gregorio lib. 4. Dialogorum, cap. 40. & cap. 55. qui refert animam Paschasij, & cuiusdam alterius in balneis quibusdam purgatas. Necnon ex epistola Petri Damiani de miraculis sui temporis, vbi describit visionem de purgatione anime sancti Severini in quodam flumine. At quod omnes ibi puniantur, vbi peccauerunt, non est probabile; nam contingit aliquem in multis locis peccasse, nec est verisimile in omnibus illis purgandum. Præterea visiones prædictæ contrarium ostendunt; nam Paschasius Diaconus peccauerat Romæ in electione Pontificis, purgabatur autem in thermis Puteolanis, & S. Severinus peccauerat in Palatio Imperatoris, & purgabatur in flumine.

SECVNDATA opinio, loca animarum non esse corporalia. ita Augustinus lib. 12. de Genesi, cap. 33. sed retractavit lib. 2. retract. cap. 24.

TERTIA, loca pœnalia animarum esse hunc mūdum, in quo animæ manent in corpore tanquam in carcere. Hanc refert, & refellit Irenæus in fine lib. 5. nam Scriptura dicit, animas post hanc vitam descendere in infernum, vt patet Lucae 16. & alibi.

QUARTA, infernum & purgatorium animæ, nihil esse aliud præter conscientiam accusantem & punientem peccata. ita Philo in libro de congressu quærendæ eruditionis gratia, & Origenes, vt refert Hieronymus in epistola ad Auitū. Hæc refellitur; nā si ista opinio esset vera, non minus essemus nunc in inferno vel purgatorio, quàm post mortem.

QUINTA est, infernum, & proinde purgatorium (sunt enim loca vicina) fore in valle Iosaphat. ita refert Chrysostomus sensisse veteres aliquos homil. de præmiis beatorum, tomo 3. similem sententiam refert Gregorius lib. 4. Dialogorum,

rum, cap. 42. fortè argumentum istorum fuit, quia Christus passim infernum vocat Gehennam; Gehenna autem est vallis quædam aded coniuñcta cum valle Iosaphat, vt pars eius esse videatur, de quo nomine infra dicemus.

SEXTA opinio est, infernum esse statum animæ extra corpus; nam dum est in corpore in luce versatur, vt ex operibus apparet: cùm de corpore exit, nihil amplius videre potest nisi beata sit, & istæ sunt tenebræ exteriores. ita refert Theophylactus in cap. 16. Luc.

SEPTIMA est, locum pœnalem animarum non esse terram, sed aërem istum caliginosum vbi Dæmones versantur. Ita Gregorius Nyssenus in libro de anima, & resurrectione, Chrysostomus homil. de præmiis beatorum, & Auctor operis imperfecti in Matth. homil. 53. cui sententiæ fauet historia S. Fursæi apud Bedam lib. 3. historiæ Anglorum, cap. 19. illo enim defuncto cùm ab Angelis in cœlum deduceretur, ostensæ sunt maximi ignes supra aërem, qui seruabantur (vt Angelus dicebat) ad mundi conflagrationem, & interim examinabantur ibi hominum opera.

OCTAVA est communis Scholasticorum, Purgatorium esse infra viscera terræ, inferno ipsi vicinum. Constituunt enim Scholastici communi consensu intra terram quatuor finus, siue vnum in quatuor partes diuisum, vnum pro damnatis, alterum pro purgandis, tertium pro infantibus sine Baptismo abeuntibus, quartum pro iustis, qui moriebantur ante Christi passionem, qui nunc vacuus remanet; quorum sufficientia sumitur penes genera pœnarum, sunt enim hæc omnia loca pœnalia; omnis autem pœna, aut est tantum dampni, aut etiam sensus; & rursus aut æterna, aut temporalis: pro pœna ergo solius dampni æterna, est limbus puerorum; pro pœna solius dampni temporali, erat limbus patrum; pro pœna dampni, & sensus æterna, est infernus; pro pœna dampni & sensus temporali, est Purgatorium.

Quia verò hæc omnia fabulas esse Calvinus dicit lib. 2. Institut. cap. 16. §. 9. & similiter discipulus eius Beza in cap. 2. Actor. & Magister eius Bucerus in cap. 27. Matth. de singulis probandum est. Ac PRIMVM, quod intra viscera terræ sit locus aliquis animarum, qui generali vocabulo vocatur infernus, demonstratum est à nobis lib. 4. de Christo, cap. 9. indi-

petat

petat Lector si velit plenè recognoscere, quæ ad hunc locum pertinent.

PORRO ad argumenta, quæ tunc attulimus, accedant variæ eruptiones ignis, quæ in terra apparent, quas non temerè B. Gregorius putat esse indicia quædam inferni, intra viscera terræ existentis, lib.4. Dialogorum, cap.35. nam in eodem libro cap.30. scribit se certa relatione cognouisse, eadem ipsa hora, qua obiit Rex Theodoricus Arianus, visam fuisse animam eius iactari in foueam Vulcani, quæ est in Sicilia, & Laurentius Surius in historia anni M. D. XXXVII. scribit circa montem Heelam Insulæ Islandiæ, vnde erumpunt flammæ, & audiuntur quædam quasi tonitrua horribilia, sæpe apparere animas, quæ dicant se mitti ad illum montem. Hæc de inferis in genere.

Nunc de singulis locis. Ac primùm quòd infernus damnatorum sit in profundissimis terræ partibus, probatur PRIMO, quia intra viscera terræ est infernus, vt iam probauimus, sed Lucæ 16. anima diuitis Epulonis dicitur fuisse in inferno, & non solùm in inferno, sed etiam in loco profundissimo, quãdo quidem vt videtur Lazarus, qui etiam tunc erat in locis subterraneis, sursum versus aspicere debuit. PRAETEREA ratio ipsa dicat, vt si locus beatorum est in summo cælo, locus damnatorum sit in loco remotissimo à cælo, nihil autem remotius centro terræ.

DEINDE, quòd Purgatorium sit etiam sub terra, & inferno damnatorum vicinum, probatur PRIMO ex illis verbis Act. 2. *Solutis doloribus inferni*, quæ intelliguntur ab Augustino epistol. 99. de pœnis Purgatorij, vnde etiam Ecclesia in Missa de defunctis dicit: *Libera animas defunctorum de pœnis inferni, & de profundo lacu*. SECUNDO, id confirmatur ex visione, quam refert Beda lib.5. cap.13. historiæ, vbi apertè visum est Purgatorium inferno damnatorum contiguum. DENIQUE, Theologi ferè omnes docent eodem in loco esse, & eodem igne torqueri damnatos, & animas Purgatorij.

Quod autem limbus puerorum sit in inferno, probatur; nam Concilium Florentinum sess. vlt. disertè definit tam eos qui moriuntur cum peccato mortali, quàm eos qui cum solo originali, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendos; & B. Augustinus lib.1. de Baptismo paruulo-

HHH h h s

rum,

rum, cap. 28. & lib. 5. hypognostici dicit, fidem Catholicam non nosse nisi duo loca, vbi homines sint futuri perpetuò, cœlum beatorum & infernum damnatorum. Est tamen communis opinio Scholasticorum, limbum puerorum esse in loco inferni altiore, quàm sit Purgatorium, ita vt ad eum ignis non perueniat; quam sequutus est Innocentius III. cap. Maiores, extra de Baptismo. sed de hac re alibi disputandum est.

Quod denique limbus Patrum sit in inferno, sed in parte suprema, probatum est satis accuratè in lib. 4. de Christo, cap. 10. Vnum solum argumentum repetemus, quod in eo loco nimis breuiter tractatum fuit. Igitur lib. 1. Reg. cap. 28. anima Samuelis de locis subterraneis ascendere visa est: *Vidi, inquit Pythonissa, Deos ascendentes de terra.*

Respondebunt aduersarij, illum non fuisse verè Samuelem, sed Diabolum in forma eius, vt docent *Tertullianus* lib. de anima prope finem, *auctor questionum apud Iustinum* quæst. 52. & *auctor questionum veteris Testamenti* quæst. 27. apud Augustinum, & *auctor librorum de mirabilibus sacre Scripturæ* lib. 2. cap. 11. *Procopius* & *Eucherius* in hunc locum libri Regum, & *Isidorus* lib. 8. etymologiarum, cap. 9. qui his rationibus mouentur.

PRIMO, quia non est credibile Samuelem subiectum fuisse Pythonissæ, nec etiam spontè venisse; quia artem magicam confirmasset. SECUNDO, quia Samuel non se adorari passus fuisset, vt illa vmbra fecit. TERTIO, quia non dixisset Saul: *Crasta, & filij tui mecum eritis.* Nec enim Saulis anima ad limbum Patrum, sed ad Gehennam descensura erat. QUARTO, quia Deus negauit Sauli responsum per Prophetas, per oracula & per somnia, vt in eo capite dicitur; ergo non est credibile responsurum postea fuisse per Pythonissam.

At his non obstantibus, tenendum est, verè Samuelis animam fuisse eam, quæ apparuit, & proinde vehementer confirmari sententiam nostram de loco subterraneo animarum. Nam in primis auctores citati sunt omnes aut incerti, aut obscuri; at qui contrarium docent, certi & clarissimi sunt, nimirum *Iosephus* lib. 6. antiquitat. cap. 15. *Iustinus* in Dialogo cum Triphone ultra medium, *Basilius* epistola 80. ad Eustathium medicum, *Ambrosius* in cap. 1. Lucæ, *Hieronymus* in cap. 7. Isaiæ, & *Augustinus* libro de cura pro mortuis, cap. 15.

Neque

Neque obstat quod Augustinus lib. 2. ad Simplicianum q. 3. dubitauerit, an fuerit illa anima, nec ne; nam librum de cura pro mortuis scripsit posterius, & re diligentius considerata. Præter hos veteres idem docent recentiores in hunc locum, Lyranus, Abulensis, Dionysius Carthusianus & Caietanus.

Sunt etiam pro hac sententia fortissimæ rationes. **P R I M A**, quia Scriptura perpetuè vocat Samuelem, eum, qui apparuit: *Cùm vidisset, inquit, mulier Samuelem.* Et rursus: *Dixit Samuel ad Saul, & intellexit ergo Saul quòd Samuel esset.* At certè non diceret, intellexit, sed cogitavit, vel putavit, si id non esset verum.

S E C V N D A, quia Eccles. 46. ponitur in laudibus Samuelis, quòd mortuus prophetauerit, & annunciauerit Regi quæ ventura erant. At quænam laus est quod Diabolus alicuius speciem assumat, & decipiat? & hoc est argumentum propter quod Augustinus libro de cura pro mortuis asserit, verè fuisse Samuelem illum, qui apparuit, cuius testimonij non meminerat cùm scriberet ad Simplicianum.

T E R T I A, quia prædixit Sauli futura, quæ Diabolus scire non poterat, nimirum sequenti die eum cum filiis periturum, exercituum dissipandum, Dauidem regnaturum, &c.

V L T I M O, quia rationes contrariæ nihil concludunt.

Ad **P R I M V M** dico, Samuelem non venisse iussu Pythonissæ, sed iussu Dei, & potius impediuisse quàm confirmasse artem magicam; præuenit enim Samuel aduentu suo effectum incantationis; & contrario modo ascendit atque alij soleant, qui per incantationem excitantur. & hæc est causa cur Pythonissa turbata fuerit, & sibi impositum diceret. Si enim verum est, quod Rabbini scribunt, umbræ mortuorum, quæ vi magicæ artis euocantur, capite deorsum verso ascendunt: Samuel autem recta figura ascendit, ita vt primùm caput, deinde pectus, postremò pedes è terra emergere visi sint.

Ad **S E C V N D V M** dico, illam adorationem non fuisse latriam, sed reuerentiam debitam animæ Samuelis.

Ad **T E R T I V M** dico, illud; *Mecum eritis*, non significare in sinu Abraham eritis, sed *mecum eritis sub terram*, id est, mortui eritis; nam cùm inter filios Saulis esset etiam Ionathas iustus, non erant descensuri ad eundem locum Saul, & Ionathas, & tamen Samuel dicit in genere, *Mecum eritis.*

Ad

Ad QVARTVM dico, Deum se iratum Sauli ostendere voluisse, idque fecisse tam non respondendo quando interrogabatur, quam respondendo quando non interrogabatur; vtrumque enim est signum iræ. ADDE, quod cum Saul interrogabat Deum, si Deus respondisset, potuisset Saul declinare bellum, & pœnam sibi à Deo paratam; at cum interrogauit Pythonissam, iam erant omnia parata, & acies instructæ, & in conspectu positæ, vt nullo modo prælium detrectari posset; tunc ergo Deus, vt magis puniret Saulem, prædixit ei per Prophetam interitum suum, & filiorum, & totius exercitus.

Habemus igitur, Purgatorium, Infernum, ac limbos Patrum & puerorum, loca subterranea esse.

CAPVT VII.

Sitne post hanc vitam aliquis locus pro animabus iustis, præter Cælum & Purgatorium.

DE prædictis receptaculis subterraneis animarum, duo quædam à Theologis tractari solent, quæ hîc breuiter inserere placuit, plenioris doctrinæ causa. PRIMO, quærunt, an præter hæc loca sit aliquis alius locus, vbi retineantur animæ antequam ad regnum cœlorum perueniant. SECUNDO, an ex his locis egredi possint.

Quantum ad PRIMVM, difficultas est satis magna, quia ex vna parte omnes Theologi docent, non esse alia receptacula præter quatuor numerata, & Concilium Florentinum sess. vlt. definit, animas, quæ nihil purgandum habent, mox recipi in cœlum. Ex altera parte narrat Bedalib. 5. hist. cap. 13. visionem valde probabilem, cui ipse fidem adhibere non dubitauit. fuit autem in illa ostensum cuidam animæ, quæ ad corpus postea rediit, præter infernum & purgatorium, & regnum cœlorum, quoddam quasi pratum florentissimum, lucidissimum, odoratum, amœnum, in quo degebant animæ quæ nihil patiebantur, sed tamen ibi manebant, quia nondum idoneæ erant visioni beatæ. cui reuelationi multas alias conformes adducit Dionysius Carthusianus in Dialogo de iudicio particulari, art. 31. & Ludouicus Blosius in Monili spiritali, c. 13. Vide.